

Poradnik dla piszacych: poetow, prozaikow i innej maści twórców..

czyli porady i cwiczenia dla piszacych, sciagniete bezczelnie z lektur obcojezycznych oraz zaczerpniete z wlasnego i cudzego doswiadczenia. Zaznaczam zródlo tam gdzie je pamietam. Mam nadzieje, ze beda dla was przydatne tak jak byly dla mnie. Czekam również na wasze listy i cwiczenia którymi chcielibyscie sie podzielic!

Piszcie

asianka małpka gmail kropka com

Pozdrawiam. Joanna

spis treści

[LEKTURY](#)

[DLA PROZAIKÓW](#)

[DLA POETÓW](#)

Dla poetów

cw. z poradnika dla poetów po angielsku dwóch panów których nazwisk nie pamiętam. + przykłady wierszy które napisałam wedle receptury

1. napisz wiersz w dowolnej formie używając w nim następujących słów, podam ci po ang : plain, shade, up, light , glass albo ich synonimów, innych form gramatycznych itd.. mogą być też homonimy czyli plane .. pokaże ci kiedyś co mi wyszło :)
2. dwa obrazy do wyboru na których należy się skupić, wyobrazić je należycie i na podstawie tych wyobrażeń i odczuć napisać wiersz: - wiejski zaulek, laka i kozły albo krowy - zmierzchn długi ciemny korytarz i słabo widoczna postać w oddali
3. opisać w wierszu bardzo szczegółowo to co widac z okna w miejscu w którym jesteście, skupić się na szczegółach
4. wyobrazić sobie piekło (w każdym możliwym sensie, piekło twoje osobiste, twój synonim) , napisać wiersz
5. wyobrazić sobie szczęście ... jak powyżej
6. oto kilka końcowych linii wierszy, dopisz całość - śpiewając pedałowała po zalanym światłem księżycu moscie -z powrotem do swojego podwodnego domu -i godzinami błądził w księżycu - stac gapiąc się w wodę itd.. tłum moje, może odrobine zmienić konstrukcję, to tak jak w tym cw z twoimi zdaniem z gazet..
7. cw może być dla 1 os albo więcej dwie koperty albo dwie "kupki" do jednej wrzucić zapisane przez każdego domowe lokalizacje, miejsce np spizarnia.. do drugiej wrzucić słowa abstrakcyjne losowac, kazdy z obu , łącząc w związek fraz. np. sypialnia - szalenstwo to może być sypialnia szalenstwa ogród - panika ---- ogród paniki, paniczny ogród itd... na podstawie takiego związku każdy pisze wiersz
8. weź kilka powiedzeń czy przysłów i potraktuj w wierszu bardzo dosłownie, stwórz cały wiersz na podstawie takiego powiedzenia, przykłady poniżej ale są moje polskie .. ang nie pamiętam chyba były odpowiednikami słów w sklepie z porcelaną , gra nie warta świeczki, czym skorupka za młodu nasiąknie... wyobrazić sobie proces... np napisania takiej skorupki, w ogóle jakiej skorupki, zadanie trochę etymologiczne, pomyśleć najpierw skąd takie powiedzenie się wzięło ale nie na serio, wymyślić historię
9. przypomnij sobie film, skoncentruj się TYLKO na obrazach wrażenia zapisz w wierszu
10. weź kilka obiektów codziennych, bliskich ci.. grzebień? szczotka do zębów? ulubiony sweter? Biblia? porównaj z czymś co przychodzi ci akurat do głowy, nawet jeśli jest absurdalne, bardzo oddalone, może być obiekt sytuacja albo wydarzenie, wymyślone słowo... napisz wiersz na podstawie tych skojarzeń
11. dobrze jest wzorować się na mistrzach . dobrze jest wiedzieć że nieprawda jest aby młodzi poeci którzy czytają poezję sławnych i wzorują się na niej tworząc własne wiersze, ztracali własny styl. to niemożliwe. wcześniej czy później jeśli rzeczywiście będziemy mieli coś własnego szczerego i oryginalnego do powiedzenia, stworzymy własny styl.

a więc weź istniejący współczesny sobie wiersz , pomiędzy jego linijki własne, potem wytnij te które należały do oryginału, dopisz własny koniec i początek.

12. wez jedna linie cudzego uznanego poety najlepiej, i dopisz wlasny ciag dalszy. Ponizej podaje kilka poczatkow, ale sa to moje wlasne dowolne tlumaczenia z ang, najlepiej wezcie jakis polski wiersz:

- Znalazlem ja tam (Thomas Hardy)

-jesli interesuje cie niesmiertelnosc (Susan Stewart)

13. przypomnij sobie dokladnie zdarzenie z dzieciinstwa, imiona sytuacje , i opisz to w wierszu

14. wyobraz sobie siebie jako zmarlego, na dnie morza jako szkielet, zacznij pisac od konca, stopniowo powracaj w przeszlosc, flashback - przypomnienie, az do momentu gdy szkielet jest zywy

15. poemat o sobie samym, pochwala siebie samego, O Joanno! uzywac wielokrotnie wlasnego imienia,

16. w ten sam sposob, inwektywy skierowane przeciwko sobie samemu , a jesli wam sie nie uda, coz, mozna wybrac kogos innego, znow uzywac imienia w wolaczu.

17. wymyslisc jakis zawod dla osoby w wierszu, albo zajecie np. zlodziej. czarodziej, lekarz. stworzyc sonet:

linie 1,2 - jesteś w pokoju, spoglądasz w okno

3,4 przestajesz patrzeć w okno, ale wciąż jesteś w pokoju

5,6 coś się dzieje, w pokoju albo na zewnątrz

7,8 coś ci się przypomina

9,10 opuszczasz pokój

11,12 czegoś pragniesz

13,14 wolne linie, dowolne zakończenie

18. czternaście lub więcej osób znajduje słowo które kojarzy im się z seksem. te słowa będą początkami linii sonetu lub 14 zgłoskowca, o smierci albo o miłości, linie mogą się też tymi słowami kończyć, ale bez dowolności, albo wszystkie są początkami albo zakończeniami linii

19. opisać podróż, gdzieś trzeba być na czas bo inaczej coś się zdarzy lub nie zdarzy. pośpiech, ostatnie linie - wyciszenie i finał.

20. podróż, obiekt z niej przywieziony, jakieś wspomnienia z miejsca gdzie się żyło, obiekt ten ma być tematem wiersza.

21. prawa rządzące światem, prawa fizyki, prawa moralności itd itp, odkryć je na podstawie jakichś zdjęć lub pocztówek. jakichkolwiek zdjęć lub pocztówek, najlepiej jeśli przedstawiają dużą grupę osób np. tańczące pary, kobiety i mężczyźni, przytulają się, albo - zdjęcie rzeźby Rodina, Pocałunek . itd..

napisać wiersz - wypowiedź w 1 osobie która zamieszkuje świat rządzony przez te prawa

22. wybrać ze słownika: słowo naukowe, slangowe, słowo którego nigdy nie użyłeś, religijne, biurokratyczne.. z użyciem tych słów stwórz wiersz

23. napisz wiersz, dialog dwu osób, zastosuj zmiany tonu i stylu. uwzględnij style i sposoby wypowiedzi - uprzejmy,

kochający, podejrzliwy, zirytowany, cyniczny, zimny, wrogi, obraźliwy, przerażający, przepraszający

24. napisz wiersz rymowany, Petrarkowski sonet, 8 linii abbaabba, 6 ostatnich linii cdecde albo cdcdcd, najpierw wybierz rymy potem temat

25. to samo ćwiczenie co powyżej tylko najpierw wybierz temat potem rymy.

weź jeden obiekt z pomieszczenia, jeden z zewnątrz, jeden z gazety, jeden z tv. złóż to wszystko w wiersz, stosując rymy

26. napisać wiersz na temat zadany na zlecenie edukacyjnego skrzydła NASA - o życiu pozaziemskim. Trzeba powiedzieć powiedzieć jak żyć się będzie w 3 tysiącleciu, na ziemi.

27 OSTATNIE ĆWICZENIE. nie chodzi tu już o treść ale o skupienie się na formie, treść może być absurdalna.. wówczas dopiero zrozumiemy jak trudno jest pisać wiersze klasyczne które w dodatku miały jeszcze coś sensownego przekazywać

gardło / całować / niebieski

żaba / wycinać / miękki

chmura / gryźć / ważny

błoto / zaskoczyć / ostry

wiara / powiedzieć / skórzany

4 słowa w linii

6 linii w strofie

3 strofy

przynajmniej 2 rymy wewnętrzne, i 1 zewnętrzny rym w strofie, maksymalnie 2 zakończenia zdania na strofę; jasne gramatycznie zdania, bez skrótów.

28. tłumaczenie wierszy, na własny użytek, to dobre ćwiczenie dla tych oczywiście którzy znają obce języki, pozwala bardzo głęboko i intymnie dostrzec strukturę i istotę wiersza

DLA PROZAİKÓW

ćwiczenia i rady z książki Gary Provost, Make you words work. Proven Techniques for Effective Writing, for Fiction and Nonfiction.

1. **styl** = czyli jak to powiedzieć, nie tylko co.

- wielosłowie i nadmiar słów niepotrzebnych to istotny problem. należy unikać zbędnych słów, redundancja

- unikać słów bezcelowych
 - unikać słów słabych - np. zamiast powiedzieć "szybko wyciągnąć" lepiej powiedzieć "wyrwać" , zamiast "mocno zamknąć" lepiej "zatrzasnąć"
 - unikać strony biernej a używać czynnej. piszemy raczej o ludziach niż o obiektach. nawet jeśli jest to opis.
 - należy być konkretnym, np. zamiast mówić "pies" lepiej powiedzieć "pudel", "kabriolet" zamiast "samochód". opisywany obiekt lepiej przemawia do wyobraźni
 - zamiast dodatkowego przymiotnika lepiej użyć silniejszego czasownika,
 - mówić rzeczy w sposób pozytywny.
 - zamiast mówić lepiej pokazać. zamiast przymiotników lepiej używać czasowników. zamiast powiedzieć - "mężczyzna był okrutny" lepiej powiedzieć że "mężczyzna bił swoje psy"
 - unikać cliché słownych, lepiej zamienić je na własne, wymyślone
 - unikać pakietów słownych: i was feeling strangly tired, by all rights.. unikać wytartych frazeologizmów
 - pokazać działanie zmysłów - czy bohater wydaje jakieś dźwięki, pachnie dezodorantem, śmierdzi papierosami, jakie ma nawyki,
 - ustawiać zdania we właściwej kolejności.zachować logikę! niby gramatyka pozwala na przestawne konstrukcje ale lepiej zachować logikę : np.
- zamiast : Jacek wyskoczył z okna gdy zrozumiał że budynek płonie
- lepiej : Gdy Jacek zrozumiał że budynek płonie, wyskoczył z okna
- emfaticzne słowa stawiać na końcu, podobnie zaakcentowanie, podkreślenie
 - ostrożnie stosować słowa nowe, slangowe, żargon, aby nie doprowadzić do przesady, muszą też one służyć czemuś, muszą spełniać swoje zadanie (np charakterystyka), jeśli nie spełniają, usunąć
 - nie staraj się na siłę tworzyć własny styl, to przychodzi z czasem. styl oryginalny nie może zaciemniać przekazu powieści
 - keep it simple, zachowaj prostotę. spróbuj używać mniejszej ilości przymiotników, odnajdywać bardziej odpowiednie i precyzyjne czasowniki i rzeczowniki
- ćw. przeczytać Summing up by Sommerset Mougham, oraz Eudora Welty, One Writer's beginings
- gramatyka - przestrzegać reguł ale nie być ich niewolnikiem. mieć ucho do języka.
 - używaj zdań o różnej długości, tak aby nie brzmiały monotennie, aby były przyjemne dla uszu
 - używaj zdań o zmiennej konstrukcji
 - używaj paralelnych konstrukcji gdy chcesz wzmocnić jakiś efekt, coś podkreślić, podobieństwo, powtarzalność, to w porządku, ale należy unikać przesady
 - czytaj na głos to co napisałeś
 - używaj pełnych zdań często. fragmentów zdań urwanych - rzadko
 - nie powtarzaj niespotykanych wyrazów zbyt blisko siebie, to wybije czytelnika z rytmu, nagle zda sobie sprawę że czyta, wyjdzie ze świata powieści bo przyłapie pisarza na pisaniu. przyciągnie uwagę jego mało znane słowo które już gdzieś słyszał. słowa potoczne, zwykle nawet powtarzane b często i blisko , nie przyciągają aż tak uwagi czytelnika

2. tempo (pace), rytm powieści

- unikaj niepotrzebnych słów które zwalniają rytm powieści

- początek - zainteresuj czytelnika i spraw aby czytał dalej

- jeśli w powieści nic się nie dzieje - to nie ma o czym pisać! pisz o tym co się dzieje, nawet opis musi czemuś służyć

musi się coś dziać. musi być akcja inaczej zwalnia to tempo prozy.

- zachowaj proporcje pomiędzy wydarzeniami w powieści i dodatkowymi informacjami

ćw. weź tekst i podkreśl w nim wydarzenia. to może być twój tekst, albo cudzy. potem policz je.

ćw. weź cudzy tekst uznanego pisarza i zrób listę rzeczy które bohater robi i którymi jest. napisz fragment o tej samej ilości: to czy bohater jest, to co bohater robi

ćw. napisz profil przyjaciela na tej samej zasadzie, o podobnej jak wyżej długości i układzie: robić, być

- transition, przejście z jednego tematu do drugiego, z jednej sceny do innej. powinno być niezauważalne, gładkie.

NIE używać długich przejść, krótkie przejścia wystarczą aby pokryć także bardzo długi okres czasu. to nie ma znaczenia dla czytelnika.

(A story is not everything that happened. It is everything important that happened. An article is not everything that is true. It is every important thing that is true.)

- nie pisz całej sceny jeśli wystarczy tylko przejście. jeśli nic się nie zdarzyło to trzeba to ominąć. np. opowiadanie gdy ktoś podróżuje - ważne jest to co się zdarzyło w pewnych miejscach, podróż trzeba ominąć jeśli nic ona nie wnosi do powieści, i nie opisuje jakoś bohatera.

(when u write the story leaves out the boring stuff - gdy piszesz opowieść wyrzuć wszystko to co nudne)

- nie tłumacz jeśli nie musisz. nie trzeba próbować tłumaczyć gdy po prostu można stwierdzić.

chyba że jest coś co rzeczywiście trzeba wytłumaczyć, albo gdy przejście jest mało widoczne, trzeba wrócić i dodać bohaterowi jakąś cechę, albo opis, na pozostałych stronach powieści aby urealnić to późniejsze przejście. wtedy czytelnik zaakceptuje je bez pytań i przejście będzie dobre.

- nie używaj przejść aby zataić informację: jeśli powie się, że Sam wsiadł do samochodu i pojechał do kościoła, a potem, że po wyjściu z kościoła Sam poczuł że powtarza się atak taki jaki miał wcześniej w drodze do kościoła, to czytelnik poczuje się oszukany bo wcześniej nie powiedziano mu o tym, że coś się stało w drodze do kościoła. .. przejście - Sam przyjechał samochodem do kościoła - zakłada bezwypadkową podróż.

- nie używaj przejść które wprowadzają czytelnika w stan roztargnienia, odwracają uwagę. niech będą one proste i bez zbędnych szczegółów.

np. rozmowa, Linda rozmawia z Janem , Jan ma pójść do June bez Lindy. jak pozbyć się Lindy?

np. Linda została zawołana do pokoju obok aby zagrać w szachy. A tymczasem Jan skierował się do salonu gdzie czekała June.

trzeba wyrzucić tu grę w szachy. bo niepotrzebnie odrywa uwagę czytelnika od rozmowy Jana i June.

ćw. z książki Julii Cameron, *The right to write*

ćw. z książki Julii Cameron, *The artist's way*

ćw. z książki ..

Lektury

- Gary Provost, *Make your words work. Proven Techniques for Effective Writing, for Fiction and Nonfiction*;
- Julia Cameron, *The right to write* ;
- Julia Cameron, *The artist way. A spiritual path to higher creativity*
- Julia Cameron, *The vain of God*
- A. Alvarez, *The shaping spirit*
- WH. Auden, *The Dyer's hand*
- Charles Bernstein, *Content's dream - essays*
- Andre Breton, *Manifestoes of Surrealism*
- Donald Davie, *Under Bridg's flotts*
- GS. Fraser, *Metre, Rhyme and Free Verse*
- Robert Graves, *The white Goddess*
- Ian Gregson, *Contemporary poetry and postmodernism*
- Geoffrey Grigson, *The private art - a poetry notebook*
- Michael Hamburger, *The truth of poetry*
- Terence Hawkes, *Metaphor*
- Seamus Heaney, *The redress of poetry - oxford lectures*
- S. Heaney, *The government of the tongue*
- Michael Heller, *Conviction's not of branches*
- Ted Hughes, *Poetry in the making*
- Ronald Jarrell, *Poetry and the Age*
- Hugh Kenner, *The poetry of Ezra Pound*
- Robert Lowell, *Collected prose*
- William Matthews, *Curiosities*
- Luis Mac Neim, *The strings are false*
- L. Mac Neim, *Modern poetry*
- Vladimir Mayakowsky, *How are verses made*
- w. Nowotny, *The language poets use*

- Sean O'Brien, The de-regulated muse
- Nicholas T. Parsons, The joy of bad verse
- Robert Pinsky, poetry and the world
- George Phimpston, Poets at work
- W.D. Snodgrass, In radical pursuit
- J. Shapcott and Matthew Sweeney, Emergency kit, Poems for strange times
- W. Carlos Williams, I wanted to write a poem
- W. Carlos Williams, Letters to James Mc Laughlin
- The practice of poetry by Robin Behn
- Michael Baldwin, The way to write poetry
- John Fairfax, J. Hoat, The way to write
- P. Sanson, Writing poems
- Paul Hyland, Getting into poetry
- Peter Finch, How to publish your poetry
- Richard Hugo, The triggering town
- Jack Heffron, The writer's idea book
- Izabela Filipiak, Twórcze pisanie dla młodych panien
- T.S. Eliot, Kto to jest klasyk i inne eseje
- Nigel Watts, Jak napisać powieść
- Albert Zuckerman, Jak napisać świetną powieść
-